

Així es fan les coses...

El dia 13 de Febrer de l'any 1960, Sant Feliu de Guíxols, amb aquella ferma voluntat que tenim els «ganxons» prenia seient a Barcelona. Amb tota solemnitat obria les portes el «Casal Guixolense».

Jo volia anar-hi a emocionar-me una mica i no hi poguí anar. Es a dir, jo no em creia poder anar-hi i vaig ésser-hi... Si m'enteneu que em penjin..

Aquella nit estant-me vora del foc, perquè aquí a Madrid hi feia un oratge de mil dimonis, tan dolent com aquella nit del 6 d'Octubre a Sant Feliu que us vaig contar en «Una nit de llamps i trons», estant, com dic, vora del foc, entrà en Xico Broc, aquell noi ganxó que es va fer yonki i periodista i de qui us he parlat quan la vinguda de l'Ike.

Jo creia que havia retornat als EE. UU., però sembla que no.

—Creies que havia marxat, oi? Jo vaig i vinc on em plau en un parenostre. Ara mateix em trobava a l'alire banda del Mediterrani a cercar un conegut teu que m'acompanya.

I girant-se vers la porta que restava a l'ombra digué:

—Entra, tu...

Vaig obrir dos ulls com dos ous ferrats. El qui entrava era aquell vell amic, l'Eldethyr, aquell que fa tres mils anys vingué a fundar el nostre Empordà. Ja no duia la vestimenta fenícia. Ara anava, el mateix que en Xico, vestit de negre com si hagués d'anar a una recepció, però així com en Xico portava barret, Eldethyr no havia deixat la barretina.

—I on aneu en una nit així? —vaig preguntar.

—Aneu?... Anem, tens que dir. Perqué tu vens amb nosaltres. Formem un trio que no pot deixar d'anar-hi.

—I on voleu portar-me si ni tan sols corren taxis pels carrers?

—I per a qué volem taxis si anem a Barcelona. Eldethyr té el poder de dur-nos a Barcelona en un dir, ¡Jesus! No als tres, sinó a trescents que fórem. Apa, treu el vestit de les festes perquè ja es un quart de nou i a dos quarts hem d'ésser-hi.

Em va entrar com una mena de mareig i, en reposar-me, em vaig tro-

bar a Barcelona, dins d'un gran edifici i en un vast saló. Molt gran era però estava de gom a gom de gent. Vaig sentir una senyora ben plantada vestida i enjoiada, que li deia a una altra:

—Sa noia no ha pogut venir...

Jo vaig pensar: — Ganxona pura! Tots ho erem... En Xico, jo... Fins l'Eldethyr se'n sentia, i *salava*... També em deia: —«Em vingut a *sa* festassa». Tots erem aquells que per sort o dissort, per deure o el que fóra havíem tingut de marxar del poble, havíem abandonat aquell racó, el més bell del món, com ho diuen ja els estrangers que venen, però en allunyar nos tots havíem grabat dins del cor tot el pertanyent a la vila; el Passeig, Sant Elm, aquells carrers tan aimats, Monti Calvari i Sant Amanci, Sant Pol i el molí de vent l quan ens sentíem anyorats ens miravem endins, amb els ulls entelats i feiem sorgir en el pensament tots aquells indrets que mai no hem volgut oblidar. Hi erem tots.. Només hi mancava aquell que una greu malaltia l'havia reclòs al llit. Tots, ara, es coneixien i es saludaven amb el somriure en els llavis. Aquell saló barceloní per aquella gent era un tros de terra feliuena perquè uns quants homes, ciutadants guixolencs havien pensat i realitzat fer sorgir el niu en una branca de Barcelona. No importava la branca. El niu era el nostre niu, el de tots. Era Sant Feliu que per idèntic miracle que feu Eldethyr amb mi traslladant-me a Barcelona en un segon, el nostre poble s'havia ficat entre els quatre murs del Casal Guixolenc. Hi erem tots... Els que han donat renom al poble en la literatura en la música, en la pintura, en els negocis. Aquells homes que havien creat el Casal Guixolenc encara no sabien bé el que havien fet. Per bé que aquella festa no tornés a fer-se, encara que s'afonés el casal i soterrés a cincents ganxons, havien plantat una llavor que hauria d'arrelar malgrat totes les contrarietats humanes que sorgeixen a cada moment.

Eldethyr tot era preguntar...

—Qui és aquest que parla?

—Es en Gaziell, un gran escriptor ganxó...

—¿Qui ha fet aqueixa música?

—En Juli Garreta, un compositor que de no morir tan jove hauria universalitzat la sardana i avui en els grans concerts mundials al costat dels «valsos» de Chopin i les «Czardes» hongareses s'oïrien devotament les «Sardanes» d'en Garreta.

—Qui es aquest artista que fa cantar aquest moble...?

Eldethyr volia dir el piano...

—En Joan Padrosa, un altre ganxó que ja es en camí de la glòria...

—Qui es aquest...? Qui es aquest...?

Qui eren? Qui havien de ser? Era Sant Feliu, era la carn i la sang i l'esperit de la nostre vila que s'havien aplegat en aquell Casal transformat en Guíxols. Eren els que manaven i els que obeïen, els que tenien cotxe i els que anaven a peu, els que podien tenir diferències polítiques en la vida diària, però que quan la veu de la vella Gesoria sonava cridant-los, diguent-los que els volia veure a tots aplegats en aquelles quatre parets que no eren tals, sino Sant Elm, i el molí de les Forques i el carrer dels arbres, i aquella runa de Sant Amanci, i la platja i el convent benedictí, tots, sense fallar ne un havien acudit i es sentien tan units com si els lliguessin unes cadenes fortes com l'acer i flai-roses com les ginestes de la Costa Brava.

Allò no tornarà a passar... però ha passat. Aquella nit no s'oblidarà mai. Molts ulls baronívols estaven mullats... No cal dir com estarien els de les dames, Eldethyr es trobava tan emocionat que es va mocar amb la barretina. Potser no duia mocador... Jo també em vaig emocionar y m'entrà com un mareig.

Quan em vaig revifar em trobava a casa, vora del foc... Fora hi queia un ruixat d'aquells de cal Tano... Em vaig sentir torbat... Però... aixó que era? Em trobava a casa o a Barcelona? Havia sigut tot un somni? Vaig mirar a l'entorn... No hi havia ni l'Eldethyr ni en Xico Broc... Només al costat del foc hi rondinava un gatet blanc d'uns veïns que la pluja havia dut a casa...

Vosaltres direu el que voldreu, però jo havia estat a Barcelona a la inauguració del «Casal Guixolenc».

FORTIM